

Glossary of Spatial Data Infrastructure

All items are listed in the Glossary by alphabetical order. If an item consists of two or more words, the first is always a noun. For example: *spatial data infrastructure* is listed as *infrastructure*, *saptial data*. Comma means that the usual order of the word is inverted. The items in Croatian, French and German are listed in the Glossary in the same way. The synonym in English is marked with *also*. The advantage is given to the first stated item. If there are synonyms in Croatian, French and German, they are separated by a semicolon (;). See refers to the terms that were used in the definition of a certain item or are connected with them.

accident, ecological

Also: accident, environmental

An extraordinary occurrence or type of occurrence caused by uncontrolled actions or influences, which result in a threat to human life or health, and which in larger dimensions harms the environment.

Croatian: nesreća, ekološka

German: Unfall, ökologischer

air, contaminated

Air whose quality may endanger health and quality of life, and/or have a harmful effect on any component of the environment.

See: environment

Croatian: zrak, onečišćeni

German: Luft, verschmutzte

assessment, environmental impact

Also: assessment, environmental pollution

The assessment of the acceptability of a planned activity in regard to the environment and determination of measures needed to protect the environment, in order to minimise effects and maximise conservation of the quality of the environment.

Croatian: procjena utjecaja na okoliš

German: Umweltverträglichkeitsprüfung

assessment, environmental pollution

See: assessment, environmental impact

attribute

A characteristic of a feature described by numbers or symbols, given in tabulated form and linked to the feature by means of an identification number.

Croatian: atribut

French: attribut

German: Attribut

catalogue, geospatial data

A search and access system using metadata for inquiries regarding raster, vector and tabulated information.

See: service, catalogue

Croatian: katalog geoprostornih podataka

German: Geodatenkatalog

clearinghouse

See: service, catalogue

completeness, attribute

The degree of absence of attributes and the presence of excess of attributes.

See: attribute

Croatian: potpunost atributa

German: Attributvollständigkeit

accident, environmental

See: accident, ecological

accuracy

Deviation between a data and its actual or accepted value.

Note: primarily used to describe how precise a piece of data is, secondarily to define how many individual pieces of information are shown. For example, the number 3.14159265 provides more information on the value of π than the number 3.14, therefore it is more accurate. On the other hand, the number 3.214 has more digits than 3.14 (and is therefore more accurate in terms of the number of individual pieces of information shown), but in terms of the value of π it is less accurate. The way in which divergence, as mentioned in the definition of accuracy, is measured, is not given in advance.

Croatian: točnost

French: exactitude

German: Genauigkeit

accuracy, positional

The accuracy of a location of a point.

Note: does not usually include height, even though the position of a point in a three-dimensional system is also determined by height.

Croatian: točnost, položajna; točnost, horizontalna

French: exactitude de position

German: Ortungsgenauigkeit

accuracy, semantic

The accuracy of the meaning of data.

Note: used to refer to the semantic deviation between a geodata and reality.

Croatian: točnost, semantička

German: Genauigkeit, semantische

Mali rječnik infrastrukture prostornih podataka

Svi nazivi složeni su u rječniku po abecedi. Kada se naziv sastoji od dviju ili više riječi, prva je uvijek imenica. Na primjer *nacionalna infrastruktura prostornih podataka* uvrštena je u rječnik kao *infrastruktura prostornih podataka, nacionalna*. Zarez znači da je uobičajeni redosljed riječi obrnut. Na isti način upisani su u rječnik i nazivi na stranim jezicima. Ako u nekom jeziku postoje sinonimi, odvojeni su točkom sa zarezom (;). Sinonim nazivu u hrvatskom jeziku označen je s *također*. Prednost se daje prvom navedenom nazivu. S *vidi* upućuje se na nazive koji su poslužili u definiciji određenog naziva ili su u uskoj vezi s njim.

atribut

Karakteristika objekta opisana brojevima ili znakovima, spremljena u tablični format i povezana s objektom pomoću identifikacijskog broja.

En. attribute
Fr. attribut
Nj. Attribut

biljke, kultivirane

Biljke koje se uzgajaju radi prehrane ljudi i uzgajanih životinja ili radi industrijske prerade.

En. plants, cultivated
Fr. plantes cultivées
Nj. Pflanzen, kultivierte

buka okoliša

Neželjen ili po zdravlje štetan zvuk u vanjskome prostoru izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koju emitiraju prijevozna sredstva, cestovni promet, pružni promet, zračni promet, vodni promet i buku industrijskih područja.

En. noise, environmental; noise pollution
Fr. pollution sonore
Nj. Umweltlärm

čimbenici, egzogeni

Vanjski čimbenici koji utječu na oblikovanje i preoblikovanje Zemljine površine.

Primjer: Sunčevo zračenje, padaline, led, tekućice, vjetar i dr.

En. factors, exogen
Fr. facteurs exogène
Nj. Faktoren, exogene

čimbenici, ekološki

Pojave i procesi u okolišu koji mijenjaju njegov izgled, svojstva i značenje.

Napomena: mogu biti prirodni i društveni, fizički i kemijski, biotički i abiotički.

En. factors, ecological
Fr. facteurs écologiques
Nj. Ökofaktoren; Faktoren, ökologische

direktiva INSPIRE

Smjernica kojom se želi stvoriti infrastruktura prostornih podataka Europske Unije (EIPP / ESDI).

Napomena: Trebala omogućiti raspodjelu prostornih podataka o okolišu između organizacija javnog sektora i olakšati javni pristup prostornim podacima diljem Europe. EIPP bi trebala pomoći pri donošenju odluka koje sežu preko granica država. Smjernicom je obuhvaćena velika količina podataka koji obuhvaćaju veliku raznolikost tema i tehničkih pristupa. Direktiva INSPIRE stupila je na snagu 15. svibnja 2007., primjenjuje se na različitim razinama, a treba bi biti potpuno primijenjena do 2019. godine.

Vidi: infrastruktura prostornih podataka, europska; EIPP
En. INSPIRE Directive

efekt staklenika

Proces u kojem planet Zemlja ne uspijeva održati ravnotežu između energije prikupljene sa Sunca i topline izračene u svemir.

En. effect, greenhouse
Fr. effet de serre
Nj. Treibhauseffekt

EIONET

Kratica za European Environment Information and Observation Network. Europska informacijska i promatračka mreža okoliša u kojoj se nalaze podaci iz više od 300 institucija, a mreža ima partnere iz 52 zemlje.

En. EIONET (European Environment Information and Observation Network)
Fr. Agence européenne de l'environnement
Nj. Europäisches Umweltinformations- und Umweltbeobachtungsnetz

EIPP

Kratica za europsku infrastrukturu prostornih podataka. Vidi: infrastruktura prostornih podataka, europska

ekologija

Znanstveno proučavanje odnosa koja imaju živa bića međusobno i u prema njihovu prirodnom okolišu.

Vidi: okoliš
En. ecology
Fr. écologie
Nj. Ökologie

completeness, data

The degree to which data is present in a set of data, including feature completeness, attribute completeness and formal completeness.

See: feature completeness; attribute completeness; formal completeness

Croatian: potpunost podataka
German: Datenvollständigkeit

completeness, feature

The degree of presence of features of one type in a database in relation to given specifications.

Croatian: potpunost objekata
German: Objektvollständigkeit

completeness, formal

The presence of all information given according to data format or standard employed.

Croatian: potpunost, formalna
German: Vollständigkeit, formale

consistency, logical

One of the elements of data quality, dealing with logical rules of structure and rules on attributes for spatial data, describing the alignment of an item of data with other data in a set.

Croatian: konzistentnost, logička
French: cohérence logique
German: Konsistenz, logische

contamination

The presence of harmful substances in the environment in unacceptable quantities.

Note: compare with pollution.

Croatian: zagađenje; zagađenost; kontaminacija
German: Umweltverschmutzung; Kontamination

Convention, Aarhus

1998 Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters; entered into force in October 2001.

Croatian: konvencija, Aarhuška
French: convention d'Aarhus
German: Aarhus-Konvention

crisis, ecological

Also: crisis, environmental

A transitory, severe disturbance to the equilibrium in the environment, caused by human activity.

Croatian: kriza, ekološka
French: crise écologique
German: Krise, ökologische

crisis, environmental

See: crisis, ecological

damage, environmental

Any damage inflicted on:

– plant and/or animal species, habitats or landscape

features, and having a significantly detrimental effect on the creation or sustenance of favourable conditions for the species, habitat or quality of the landscape. The significance of a detrimental influence is assessed in relation to the original state, according to measures prescribed by special regulations.

– bodies of water, and having a significantly detrimental effect on the state of bodies of water: ecological, chemical and/or quantitative, in accordance with special regulations.

– the sea, and having a significantly detrimental effect on the conservation and achievement of the sea's adequate ecological condition, in accordance with special regulations.

– the soil, which when polluted or damaged, represents a risk to ecological functions and human health, in accordance with special regulations.

– the Earth's crust, which when polluted or damaged represents a risk to ecological functions and human health, in accordance with special regulations.

Croatian: šteta u okolišu

French: dégâts environnementaux

German: Umweltschäden

data, environmental

Data on the environment and/or its constituents: air, soil, water, sea, biological and landscape diversity, climate and cultural heritage.

Croatian: podaci o okolišu

French: données environnementales

German: Umweltdaten

data, geospatial

Also: geodata

Data on features which are directly or indirectly linked positionally in relation to the Earth.

Croatian: geopodaci; podaci, geoprostorni

French: données géographiques; géodonnées

German: Geodaten

data, spatial

Any type of data containing information on location, such as location within a rectangular coordinate network.

Croatian: podaci, prostorni

German: Raumdaten

development, sustainable

The economic and social development of a society which meets the needs of the modern generation, while bearing in mind the potential needs of future generations, and which enables long-term protection of the quality of the environment, biological and landscape diversity.

Croatian: razvoj, održivi

French: développement durable

German: Entwicklung, nachhaltige

disaster, ecological

Also: disaster, environmental

ekosustav

Također: ekološki sustav

(1) Životna zajednica živih bića zajedno sa staništem.
(2) Manji prostorno određeni dio kopnenog ili vodenog okoliša.

En. ecosystem

Fr. écosystème

Nj. Ökosystem

elementi kvalitete prostornih podataka

Porijeklo, položajna točnost, točnost atributa, potpunost podataka, logička konzistentnost, semantička točnost i vremenska informacija.

Vidi: porijeklo; točnost, položajna; potpunost podataka; točnost, semantička; informacija, vremenska

En. elements of spatial data quality

emisija

Ispuštanje ili istjecanje tvari u tekućem, plinovitom ili čvrstom stanju, i/ili ispuštanje energije (toplina, zračenje, buka, vibracije, svjetlost) te ispuštanje organizama, iz pojedinog izvora u okoliš, nastalo kao rezultat čovjekovih djelatnosti, kao i mikrobiološko onečišćavanje okoliša.

En. emission

Fr. émission

Nj. Emmission

EMS

Kratice za Environment Management System, tj. sustav upravljanja okolišem.

En. EMS (Environment Management System)

ESDI

Kratice za European Spatial Data Infrastructure, tj. europska infrastruktura prostornih podataka – EIPP.

Vidi: IPP, SDI

EUNIS

Kratice za European Nature Information System, tj. Europski informacijski sustav o prirodi.

En. EUNIS (European Nature Information System)

e-vlada

Upotreba informacijsko-komunikacijskih tehnologija da bi se poboljšao prijenos informacija i usluga od vlade građanima.

En. e-government

Fr. e-gouvernement

Nj. e-Regierung

geopodaci

Također: geoprostorni podaci

Podaci o objektima što su izravno ili neizravno pridruženi položaju u odnosu na Zemlju.

En. data, geospatial; data, geographic

Fr. *données géographiques*; *géodonnées*

Nj. Geodaten

geoportal

Također: geoprostorni portal

Portal koji omogućuje pristup izvorima geoprostornih informacija te uključuje grupe podataka i usluga.

En. geoportal; portal, geospatial

Nj. Geoportal

georeferenciranje

Pridruživanje geografskih koordinata ili pravokutnih koordinata u određenoj kartografskoj projekciji pojedinim točkama određenog objekta.

En. georeferencing

Fr. géoréférencement

Nj. Georeferenzierung

Global Spatial Data Infrastructure Association

Kratice: GSDI

Krovna udruga za infrastrukturu prostornih podataka.

Napomena: Neprofitna globalna organizacija koja okuplja agencije, tvrtke, različite organizacije i pojedince diljem svijeta. Njezina svrha je promicanje međunarodne suradnje i podrška u razvoju lokalne, regionalne, nacionalne i međunarodne infrastrukture prostornih podataka. U svojem članstvu okuplja više od 50 zemalja širom svijeta.

Vidi: infrastruktura prostornih podataka

GSDI

Vidi: Global Spatial Data Infrastructure Association

imisija

Koncentracija tvari na određenom mjestu i u određenom vremenu u okolišu.

En. imission

Fr. imission

Nj. Imission

indikator buke

Akustička veličina za opis buke okoliša, koja je povezana sa štetnim učincima buke.

En. indicator, noise

Fr. indicateur sonore

Nj. Lärmindikator

informacija o okolišu

Svaka informacija koja se odnosi na okoliš, njegove sastavnice i njegova opterećenja. Vidi: okoliš

En. information, environmental

Fr. information environnementale

Nj. Umweltinformation

informacija, vremenska

Element kvalitete prostornih podataka koji sadrži datum opažanja, vrstu izmjene (dodavanje, promjena, brisanje, nepromijenjeno) i razdoblja valjanosti podataka.

Vidi: elementi kvalitete prostornih podataka

En. information, temporal

Fr. *information temporelle*

Nj. *Information, zeitliche*

A sudden change in the ecosystem due to natural factors (volcanic eruption, violent earthquakes, serious flooding, etc.) or human activity (conflagrations, oil spills, etc.).

See: ecosystem

Croatian: katastrofa, ekološka

French: catastrophe écologique

German: Katastrophe, ökologische

disaster, environmental

See: disaster, ecological

ecology

The scientific study of the relations that living organisms have with respect to each other and their natural environment.

Croatian: ekologija

French: écologie

German: Ökologie

ecosystem

(1) A biological environment consisting of living organisms and their habitat. (2) A restricted area of land or aquatic environment.

Croatian: ekosustav; sustav, ekološki

French: écosystème

German: Ökosystem

effect, greenhouse

A process by which the Earth fails to maintain equilibrium between energy derived from the Sun and heat radiated into space.

Croatian: efekt staklenika

French: effet de serre

German: Treibhauseffekt

e-government

The use of IT and communications technology to improve the transfer of information and services from the government to the citizens.

Croatian: e-vlada

French: e-gouvernement

German: e-Regierung

EIONET

Abbreviation for the European Environment Information and Observation Network. The Network has information from over 300 institutions and partners in 52 countries.

Croatian: Europska informacijska i promatračka mreža okoliša (EIONET)

French: Agence européenne de l'environnement

German: Europäisches Umweltinformations- und Umweltbeobachtungsnetz

elements of spatial data quality

The lineage, positional accuracy, attribute accuracy, completeness of information, logical consistency, semantic accuracy and temporal information.

See: lineage; accuracy, positional; completeness of

information; accuracy, semantic; information, temporal
Croatian: elementi kvalitete prostornih podataka

emission

The discharge or issue of matter in fluid, gaseous or solid form, and/or discharge of energy (heat, radiation, noise, vibration, light). Also the discharge of organisms from particular sources in the environment, as a result of human activity, or microbiological environmental pollution.

Croatian: emisija

French: émission

German: Emmission

EMS

Abbreviation for Environment Management System.

Croatian: sustav upravljanja okolišem

environment

The natural surroundings of organisms and their communities, including humans, which enable their existence and continuing development: air, water, soil, the Earth's crust, energy, along with man-made surroundings such as material goods and cultural heritage, in all their diversity and mutual interaction.

Croatian: okoliš

French: environnement

German: Umwelt

environment, marine

See: environment, sea

environment, sea

Also: environment, marine

An environment which includes areas of open sea, river mouths (estuaries) and coastal regions, including inland seas, territorial seas, the sea bed and underwater areas of these sea regions.

Croatian: okoliš, morski

French: **environnement de la mer**

German: Seeumwelt

ESDI

Abbreviation for European Spatial Data Infrastructure.

See: Infrastructure, European Spatial Data; SDI

EUNIS

Abbreviation for European Nature Information System.

Croatian: Europski informacijski sustav o prirodi (EUNIS)

factors, ecological

Phenomena and processes in the environment which alter its appearance, properties and significance. Note: these may be natural or social, physical or chemical, biotic or abiotic.

Croatian: čimbenici, ekološki

French: facteurs écologiques

German: Ökofaktoren; Faktoren, ökologische

infrastruktura

(1) Sve ono što je osnova ili temelj nekog objekta, djelatnosti i sl. (2) Osnovne pogodnosti, preduvjeti, olakšice za funkcioniranje nekog sustava. (3) Osnova u razvoju svakog naselja, pokrajine i države, a čine je cestovna, vodovodna, električna, željeznička, telekomunikacijska i druge mreže, te škole, zdravstvene i socijalne ustanove, trgovine itd.

En. infrastructure

Fr. infrastructure

Nj. Infrastruktur

infrastruktura prostornih podataka

Kratice: IPP

Skup mjera, normi, specifikacija, tehnologija, usluga, podataka i ljudi koji omogućavaju učinkovitu upotrebu prostornih podataka.

Napomena: Poslužit će za primjenu tehničkih normi i protokola, organiziranje i koordinaciju izdavanja podataka, kreiranje politike izdavanja podataka, uključujući pristup podacima i održavanje prostornih informacija. IPP treba omogućiti pronalaženje i isporuku prostornih podataka iz skladišta podataka, preko davatelja prostornih usluga do korisnika. Zbog svoje naravi (veličina, cijena, broj sudionika) IPP je obično oslonjen na vladu. Primjer IPP-a je National Spatial Data Infrastructure (NSDI) u SAD-u. U Europi, INSPIRE je inicijativa Europske komisije kako bi se stvorila europska infrastruktura prostornih podataka (EIPP / ESDI) preko nacionalnih granica.

Vidi: podaci, prostorni

En. infrastructure, spatial data; SDI

Fr. infrastructure de données spatiales; IDS

Nj. Geodateninfrastruktur

infrastruktura prostornih podataka, europska

Kratice: EIPP

Infrastruktura prostornih podataka koja je zajednička europskim zemljama.

En. Infrastructure, European Spatial Data (ESDI)

infrastruktura prostornih podataka, nacionalna

Kratice: NIPP

Infrastruktura prostornih podataka koja u Hrvatskoj ima za cilj, u okviru uspostave e-vlade, omogućiti učinkovito prikupljanje, vođenje, razmjenu i korištenje georeferenciranih prostornih podataka određenih Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina.

Napomena: NIPP obuhvaća uspostavu: sustava metapodataka, skupova prostornih podataka, servisa prostornih podataka, servisa i tehnologija umreženja, sporazume o razmjeni, pristupu i korištenju prostornih podataka, mehanizme koordinacije i nadzora te procese i procedure. Prostorni podaci obuhvaćeni NIPP-om svi su podaci državne izmjere i katastra nekretnina, a uz njih i prostorno određeni hidrografski podaci, podaci o prometnicama, podaci o zaštićenim i šticećenim područjima ili objektima, prostorno-planski podaci, podaci o zaštiti okoliša, podaci iz georeferenciranih registara (katastara) koji se vode

po posebnim propisima, georeferencirani statistički podaci, geološki, pedološki i drugi specijalizirani georeferencirani podaci, zemljišno-knjižni podaci.

Vidi: e-vlada

En. Infrastructure, National Spatial Data (NSDI)

Fr. infrastructure pour les données géographiques nationales

Nj. Geodateninfrastruktur, nationale

insolacija

Također: osunčavanje

Obasjavanje Zemlje vidljivim sunčanim zrakama izraženo brojem sati Sunčeva sisanja u nekome mjestu tijekom dana, mjeseca, godine.

En. insolation

Fr. insolation

Nj. Insolation

INSPIRE

Kratice za INfrastructure for SPatial InfoRmation in Europe. Inicijativa pokrenuta u rujnu 2001. za uspostavljanje jedinstvene europske infrastrukture prostornih podataka (EIPP / ESDI).

Vidi: infrastruktura prostornih podataka, europska

En. INSPIRE (INfrastructure for SPatial InfoRmation in Europe)

INSPIRE direktiva

Vidi: direktiva INSPIRE

integritet podataka

Svojstvo potpunosti, točnosti i konzistentnosti skupa podataka.

En. integrity, data

Fr. *intégrité des donnés*

Nj. Datenintegrität

IPP

Kratice za infrastruktura prostornih podataka.

Vidi: infrastruktura prostornih podataka

ISZO

Kratice za Informacijski sustav zaštite okoliša u Hrvatskoj.

Vidi: sustav o okolišu, informacijski

IUCN

Kratice za International Union for the Conservation of Nature. Svjetska zaklada za zaštitu prirode osnovana 1948. godine.

En. IUCN (Union for the Conservation of Nature / The World Conservation Union)

kakvoća

Vidi: kvaliteta

karta buke

Tematska karta postojećeg i/ili predviđenog stanja imisije buke na promatranom području, izražena harmoniziranim indikatorima buke.

factors, exogenic

Also: factors, exogenous

External factors influencing the shape and formation of the Earth's surface

Example: solar radiation, precipitation, ice, running water, wind, etc.

Croatian: čimbenici, egzogeni

French: facteurs exogène

German: Faktoren, exogene

factors, exogenous

See: factors, exogenic

GDSI

See: Global Spatial Data Infrastructure Association

geodata

See: geospatial data

geoportal

Also: geospatial portal

A type of web portal enabling access to sources on geospatial information, including data sets and services.

Croatian: geoportal; geoprostorni portal

German: Geoportal

georeferencing

A system that links geographical coordinates or rectangular coordinates in a specific map projection of individual points of a given feature.

Croatian: georeferenciranje

French: géoréférencement

German: Georeferenzierung

Global Spatial Data Infrastructure Association

Abbreviation: GSDI

Umbrella organisation for spatial data infrastructure.

Note: this non-profit global organisation brings together agencies, firms, organisations and individuals throughout the world. Its aim is to promote international cooperation and collaboration in support of local, regional, national and international spatial data infrastructure developments. It has over 50 members worldwide.

See: spatial data infrastructure

Croatian: Udruga globalne infrastrukture prostornih podataka (GSDI)

imission

The concentration of a substance in the environment in a particular place and at a particular time.

Croatian: imisija

French: imission

German: Imission

impact, environmental

Temporary or permanent human activity which may influence the environment, and for which advance approval is required before its performance.

See: environment

Croatian: zahvat u okoliš

French: impact environnemental

German: Umweelteinwirkung

index, air quality

The measurable level of a chemical element and/or compound, i.e. its physical state or appearance, indicative of a change in air quality.

Croatian: pokazatelj kvalitete zraka

German: Luftqualitätsindex

indicator, noise

An acoustic measure of environmental noise, linked to the harmful effects of noise.

Croatian: indikator buke

French: indicateur sonore

German: Lärmindikator

information, environmental

Any information relating to the environment, its components and how it is affected.

Croatian: informacija o okolišu

French: information environnementale

German: Umweltinformation

information, temporal

An element of spatial information quality consisting of the observation date, type of change (addition, change, removal, unchanged) and period of validity of the information.

See: elements of spatial information quality

Croatian: informacija, vremenska

French: *information temporelle*

German: *Information, zeitliche*

infrastructure

(1) Everything which forms the basis or foundation of a feature, activity, etc. (2) Basic terms, conditions and facilities for the functioning of a system. (3) Basis for developing a town, region or country, comprising road, water, electric, rail, telecommunications and other networks, and schools, health and social institutions, shops, etc.

Croatian: infrastruktura

French: infrastructure

German: Infrastruktur

Infrastructure, European Spatial Data

Abbreviation: ESDI

Spatial data infrastructure common to European countries.

Croatian: infrastruktura prostornih podataka, europska; EIPP

Infrastructure for Spatial Information in Europe

See: INSPIRE

Infrastructure, National Spatial Data

Abbreviation: NSDI

Vidi: indikator buke; buka okoliša
 En. map, noise
 Fr. carte de bruit
 Nj. Lärmkarte

karta buke, konfliktna

Karta buke koja se izrađuje na temelju izrađene strateške karte buke, a iz koje je vidljiva razlika između postojećeg i/ili predviđenog stanja imisije buke i dopuštenih razina buke.
 Vidi: karta buke; karta buke, strateška; plan, akcijski
 En. map, conflict noise
 Nj. Differenzlärmkarte

karta buke, strateška

Karta buke namijenjena cjelovitom ocjenjivanju izloženosti stanovništva buci od različitih izvora buke.
 Vidi: karta buke
 En. map, strategic noise
 Fr. carte de bruit strategique
 Nj. Lärmkarte, strategische

katalog geoprostornih podataka

Sustav za pretraživanje i pristupanje koji koristi metapodatke za upite u vezi rasterskih, vektorskih i tabličnih informacija.
 Vidi: usluge, kataloške
 En. catalogue, geospatial data
 Nj. Geodatenkatalog

katastar odlagališta

Georeferencirana baza podataka o odlagalištima koja za pretraživanje i kartografske prikaze koristi GIS alate.
 Vidi: georeferenciranje
 En. register, land-fill
 Fr. registre de mise en décharge
 Nj. Deponiekataster

katastrofa, ekološka

Nagao poremećaj ekosustava uzrokovan prirodnim čimbenicima (erupcija vulkana, jaki potresi, velike poplave i dr.) ili ljudskim djelovanjem (golemi požari, izlivanje nafte i dr.)
 Vidi: ekosustav
 En. disaster, ecological
 Fr. catastrophe écologique
 Nj. Katastrophe, ökologische

KEC

Kratice za Karst Ecosystems Conservation Project. Projekt očuvanja krških ekoloških sustava.
 En. KEC (Karst Ecosystems Conservation Project)

kontaminacija

Vidi: zagađenje

konvencija, Aarhuška

Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima

okoliša iz 1998. godine, koja je stupila na snagu u listopadu 2001.
 En. Convention, Aarhus
 Fr. convention d'Aarhus
 Nj. Aarhus-Konvention

konzistentnost, logička

Jedan od elemenata kvalitete podataka, a obrađuje logička pravila strukture i pravila o atributima za prostorne podatke te opisuje usklađenost jednog podatka s ostalim podacima u skupu.
 Vidi: elementi kvalitete prostornih podataka
 En. consistency, logical
 Fr. cohérence logique
 Nj. Konsistenz, logische

krajobraz

Vidi: krajolik

krajolik

Također: krajobraz
 Manji dio Zemljine površine kojem posebnost prirodne osnove i/ili društvene nadgradnje određuju izgled i značenje.
 En. landscape
 Fr. paysage
 Nj. Landschaft

kriza, ekološka

Prolazno teško poremećena ravnoteža u okolišu izazvana ljudskom djelatnošću.
 En. crisis, ecological
 Fr. crise écologique
 Nj. Krise, ökologische

kvaliteta

Također: kakvoća
 Sveukupnost obilježja nekog objekta, proizvoda ili usluge u odnosu na ispunjavanje utvrđenih i pretpostavljenih zahtjeva.
 En. quality
 Fr. qualité
 Nj. Qualität

kvaliteta okoliša

Stanje okoliša i/ili sastavnica okoliša, koje je posljedica djelovanja prirodnih pojava i/ili ljudskog djelovanja, izraženo morfološkim, fizikalnim, kemijskim, biološkim, estetskim i drugim pokazateljima.
 Vidi: okoliš
 En. quality of environment
 Fr. qualité de l'environnement
 Nj. Umweltqualität

kvaliteta prostornih podataka

Kvaliteta koja omogućuje korisnicima prostornih podataka da ocijene pogodnost tih podataka za određenu namjenu.
 Vidi: kvaliteta; elementi kvalitete prostornih podataka
 En. quality, spatial data

Spatial data infrastructure which, in Croatia, aims to facilitate, within the framework of e-government, the efficient compilation, management, exchange and use of georeferenced spatial data specified by the Act on the State Survey and Real Estate Cadastre.

Note: NSDI includes the establishment of a metadata system, spatial data sets, spatial data servicing, network servicing and technologies, agreements on the exchange, access to and use of spatial data, coordination mechanisms and monitoring of all processes and procedures. Spatial data included in the NSDI are all those derived from the State Survey and Real Estate Cadastre, along with hydrographic spatial data, traffic networks, protected areas or features, spatial planning data, data on environmental protection, data from georeferenced registries (cadastres), kept according to special regulations, georeferenced statistical data, geological, pedological and other specialised georeferenced data, and land registry data.

See: e-government

Croatian: infrastruktura prostornih podataka, nacionalna; NIPP

French: infrastructure pour les données géographiques nationales

German: Geodateninfrastruktur, nationale

infrastructure, spatial data

Abbreviation: SDI

A set of measures, standards, specifications, technology, services, data and human resources which facilitate the efficient use of spatial information.

Note: used in the application of technical standards and protocols, organising and coordinating data issue, creating policies for data issue and the distribution of spatial information from data sources, through suppliers of spatial services to clients. Due to its nature (size, cost, number of participants), SDI is usually a government service. An example of SDI is the National Spatial Data Infrastructure (NSDI) in the USA. In Europe, INSPIRE is the initiative of the European Commission to set up a European cross-border SDI (ESDI).

See: infrastructure; data, spatial

Croatian: infrastruktura prostornih podataka; IPP

French: infrastructure de données spatiales; IDS

German: Geodateninfrastruktur

insolation

Visible solar radiation reaching the Earth's surface, expressed as the number of hours of sunlight in a particular place during a day, month or year.

Croatian: insolacija; osunčavanje

French: insolation

German: Insolation

INSPIRE

Also: Infrastructure for Spatial Information in Europe Initiative launched in September 2001 to set up a united European Spatial Data Infrastructure (ESDI).

Note: abbreviation for Infrastructure for Spatial Information in Europe

Croatian: INSPIRE

INSPIRE Directive

Guidelines for the formation of an infrastructure for spatial information in the European Union (ESDI).

Note: should facilitate the sharing of spatial information on the environment between public sector organisations and ease public access to spatial information throughout Europe. The ESDI should assist decision cross-border decision making. The guidelines include a considerable volume of information, covering a wide variety of topics and technical approaches. The INSPIRE Directive entered into force on 15 May 2007 and is being implemented at different levels. It should be fully implemented by 2019.

See: ESDI

Croatian: direktiva INSPIRE

integrity, data

The completeness, accuracy and consistency of a set of data.

Croatian: integritet podataka

French: *intégrité des données*

German: Datenintegrität

ISZO

IT system for environmental protection in Croatia.

See: environmental system, IT

IUCN

Abbreviation for the International Union for the Conservation of Nature / The World Conservation Union, founded in 1848.

Croatian: Svjetska zaklada za zaštitu prirode (IUCN)

KEC

Abreviation for Karst Ecosystems Conservation Project. A project for conserving Karst ecological systems.

Croatian: KEC

Kyoto Protocol

A protocol presented for signing in the Japanese city of Kyoto, organised by the United Nations Framework Convention for Climate Change, on 11 December 1997. It entered into force on 16 February 2005.

See: gases, greenhouse

Croatian: Protokol iz Kyota

French: Protocole de Kyoto

German: Kyoto-Protokoll

landscape

A small area of the Earth's surface, defined in terms of appearance and significance by particular natural foundations and/or social superstructures.

Croatian: krajolik; krajobraz

French: paysage

German: Landschaft

Fr. qualité des données spatiales
Nj. Qualität der Geodaten

kvaliteta zraka

Svojstvo zraka kojim se iskazuje značajnost u njemu postojećih razina onečišćenosti.

En. quality of air

Fr. *qualité de l'air*

Nj. Luftqualität; Luftgüte

metapodaci

Podaci o podacima.

En. metadata

Fr. métadonnée

Nj. Metadaten; Metainformationen

monitoring

Program praćenja određenoga svojstva koji se provodi na sustavan, ujednačen i predodređen način, tj. standardiziranom metodologijom.

En. monitoring

Fr. monitoring

Nj. Monitoring

monitoring okoliša

Vidi: praćenje stanja okoliša

nesreća, ekološka

Izvanredni događaj ili vrsta događaja prouzročena djelovanjem ili utjecajima koji nisu pod nadzorom i imaju za posljedicu ugrožavanje života ili zdravlja ljudi i u većem obujmu nanose štetu okolišu.

Vidi: okoliš

En. accident, ecological

Nj. Unfall, ökologischer

NIPP

Vidi: infrastruktura prostornih podataka, nacionalna

NSDI

Vidi: infrastruktura prostornih podataka, nacionalna

En. Infrastructure, National Spatial Data; NSDI

okoliš

Prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

En. environment

Fr. environnement

Nj. Umwelt

okoliš, morski

Okoliš koji obuhvaća područja otvorenoga mora, riječna ušća (estuarije) te morska obalna područja uključujući unutarnje morske vode, teritorijalno more, dno i podmorje tih morskih prostora.

En. environment, sea

Fr. environnement de la mer

Nj. Seeumwelt

onečišćenje

Također: polucija

Postojanje štetnih tvari u okolišu, ali još uvijek u dopuštenim količinama.

En. pollution

onečišćavanje morskog okoliša

Promjena stanja morskog okoliša koja je posljedica nedozvoljene emisije i/ili drugog štetnog djelovanja, ili izostanaka potrebnog djelovanja, ili utjecaja zahvata koji može promijeniti kvalitetu morskog okoliša.

Napomena: Čovjekovo izravno ili neizravno unošenje tvari ili energije u morski okoliš uzrokuje ili može prouzročiti pogubne posljedice na uvjete života biljnog i životinjskog svijeta u moru i podmorju, odnosno općenito ugroziti uvjete života u moru i ugroziti ljudsko zdravlje, te može ometati pomorske djelatnosti, uključujući ribolov i druge zakonite uporabe mora i podmorja, izazvati pogoršanje uporabne kvalitete morske vode i umanjenje privlačnosti morskog okoliša.

Vidi: okoliš, morski; onečišćenje okoliša

En. contamination, sea environment

Nj. Meeresumweltverschmutzung

onečišćenje okoliša

Promjena stanja okoliša koja je posljedica nedozvoljene emisije i/ili drugog štetnog djelovanja, ili izostanaka potrebnog djelovanja, ili utjecaja zahvata koji može promijeniti kvalitetu okoliša.

Vidi: okoliš; emisija; kvaliteta okoliša

En. contamination, environmental; pollution

Fr. pollution

Nj. Umweltverschmutzung

opterećivanje okoliša

Svaki zahvat ili posljedica utjecaja zahvata u okoliš, ili utjecaj na okoliš određene aktivnosti, koja sama ili povezana s drugim aktivnostima, može izazvati ili je mogla izazvati onečišćavanje okoliša, smanjenje kvalitete okoliša, štetu u okolišu, rizik po okoliš ili korištenje okoliša.

En. stress, environmental

Nj. Umweltbelastung

osunčavanje

Vidi: insolacija

park, nacionalni

Prostrano, pretežno neizmijenjeno područje kopna i/ili mora iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti, obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekoloških sustava, a prvenstveno je namijenjen očuvanju izvornih prirodnih vrijednosti.

En. park, national

Fr. parc national

Nj. Nationalpark

lineage

One of the elements of data quality which describes the history of a data set.

Croatian: porijeklo; podrijetlo

German: Abstammung

map, conflict noise

A noise map produced on the basis of a strategic noise map, from which the difference between existing or predicted noise immission levels and permitted noise levels is evident.

See: map, noise; map, strategic noise; plan, action

Croatian: karta buke, konfliktna

German: Differenzlärnkarte

map, noise

A thematic map of the actual or predicted level of noise immission in an observed area, expressed through harmonised noise indicators.

See: noise indicator; environmental noise

Croatian: karta buke

French: carte de bruit

German: Lärnkarte

map, strategic noise

A noise map for the purpose of producing a complete assessment of the exposure of the population to noise from various sources.

See: map, noise

metadata

Data about data.

Croatian: metapodaci

French: métadonnée

German: Metadaten; Metainformationen

monitoring

The observation of certain characteristics for changes performed in a systematic, unified and predetermined way, i.e. using standardised methodology.

Croatian: monitoring

French: monitoring

German: Monitoring

monitoring, environmental

A series of activities which includes taking samples, testing and systematically measuring emissions, immissions, and observing natural and other occurrences in the environment, for the purpose of environmental protection.

See: environment; emission; immission

Croatian: praćenje stanja okoliša; monitoring okoliša

German: Umweltbeobachtung; Umweltmonitoring

movements, endogenic

Also: movements, endogenous

Movements of the Earth's crust caused by processes in the interior of the planet.

See: movements, epirogenic

Croatian: pokreti, endogeni

German: Bewegungen, endogene

movements, endogenous

See: movements, endogenic

movements, epirogenic

See: movements, epirogenic

movements, epirogenous

See: movements, epirogenic

movements, epirogenic

Also: movements, epirogenic; movements, epirogenous

Gradually tilting, upheavals, or depressions of large areas of land or entire continents, reflected in positive or negative shifts in the coastline.

Croatian: pokreti, epirogenetski

French: mouvements épirogéniques

German: Bewegungen, epirogenetische

noise, environmental

Also: noise pollution

Undesirable or harmful (to health) noise in the open, caused by human activity, including noise emitted by transportation vehicles, road, rail, air or waterway traffic, and industrial noise.

Croatian: buka okoliša

French: pollution sonore

German: Umweltlärm

NSDI

Abbreviation for National Spatial Data Infrastructure.

Croatian: infrastruktura prostornih podataka, nacionalna; NIPP

park, national

An extensive, mostly unaltered tract of land and/or sea, featuring exceptional, multiple, natural treasures, and/or comprising one or more preserved or only slightly altered ecological systems, primarily intended for the conservation of original, natural treasures.

Croatian: park, nacionalni

French: parc national

German: Nationalpark

park, nature

A natural or partially cultivated tract of land and/or sea with ecological properties of international or national importance, with a characteristic landscape, educational, cultural, historical, tourist and recreational treasures.

Croatian: park prirode

French: parc naturel

German: Naturpark

plan, action

(1) A sequence of steps that must be taken, or activities that must be performed well, for a strategy to succeed. (2) Plan produced for the management of environmental noise and its harmful effects, including noise protection measures.

See: environmental noise

park prirode

Prostorno prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne ili nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.

En. park, nature

Fr. parc naturel

Nj. Naturpark

plan, akcijski

(1) Niz koraka koje treba poduzeti ili aktivnosti koje treba obaviti da bi uspjela strategija. (2) Plan izrađen radi upravljanja bukom okoliša i njezinim štetnim učincima, uključujući mjere zaštite od buke.

Vidi: buka okoliša

En. plan, action

Fr. plan, action

Nj. Aktionsplan

planiranje, akustičko

Planiranje koje služi za upravljanje budućom bukom okoliša, a koristi se prostorno planskim mjerama zaštite od buke kao što su sustavno planiranje i upravljanje svim vrstama prometa, zaštita mjerama zvučne izolacije i upravljanje bukom na mjestu emisije.

Vidi: buka okoliša

En. planning, acoustic

Nj. Planung, akustische

podaci, geoprostorni

Vidi: geopodaci

podaci o okolišu

Podaci o okolišu i/ili njegovim sastavnim dijelovima: zrak, tlo, voda, more, biološka i krajobrazna raznolikost, klima, kulturna baština.

En. data, environmental

Fr. données environnementales

Nj. Umweltdaten

podaci, prostorni

Bilo koji tip podataka koji sadrži podatak o položaju kao što je položaj u pravokutnoj koordinatnoj mreži.

En. data, spatial

Nj. Raumdaten

podrijetlo

Vidi: porijeklo

pokazatelj kvalitete zraka

Mjerljiva veličina nekog kemijskog elementa i/ili spoja, odnosno fizikalnog stanja i/ili pojave, što uzrokuje promjenu kvalitete zraka.

En. index, air quality

Nj. Luftqualitätsindex

pokreti, endogeni

Gibanja kore izazvana procesima u unutarnjosti Zemlje.

Vidi: pokreti, epirogenetski

En. movements, endogenic

Nj. Bewegungen, endogene

pokreti, epirogenetski

Postupna izvijanja, izdizanja ili spuštanja velikih dijelova kopna ili čitavih kontinenata koja se odražavaju na pozitivnom ili negativnom kretanju obalne linije.

En. movements, epirogenic

Fr. mouvements épirogéniques

Nj. Bewegungen, epirogenetische

porijeklo

Također: podrijetlo

Jedan od elemenata kvalitete podataka koji opisuju povijest skupa podataka.

En. lineage

Nj. Abstammung

portal, geoprostorni

Vidi: geoportal

potpunost atributa

Mjera odsutnosti ili viška atributa.

Vidi: atribut

En. completeness, attribute

Nj. Attributvollständigkeit

potpunost, formalna

Prisutnost svih informacija koje su zadane formatom podataka ili upotrijebljenom normom.

En. completeness, formal

Nj. Vollständigkeit, formale

potpunost objekata

Stupanj prisutnosti objekata jedne vrste u bazi podataka u odnosu na dane specifikacije.

En. completeness, feature

Nj. Objektvollständigkeit

potpunost podataka

Stupanj prisutnosti podataka u skupu podataka, a uključuje potpunost objekata, potpunost atributa i formalnu potpunost.

Vidi: potpunost objekata; potpunost atributa; potpunost, formalna

En. completeness, data

Nj. Datenvollständigkeit

praćenje stanja okoliša

Također: monitoring okoliša

Niz aktivnosti koje uključuju uzorkovanje, ispitivanje i sustavno mjerenje emisija, imisija, praćenje prirodnih i drugih pojava u okolišu u svrhu zaštite okoliša.

Vidi: okoliš; emisija; imisija

En. monitoring, environmental

Nj. Umweltbeobachtung; Umweltmonitoring

proces, egzogeni

Svi procesi koji izvana mijenjaju reljefne oblike nastale

Croatian: plan, akcijski
 French: plan, action
 German: Aktionsplan

planning, acoustic

Planning for the management of future environmental noise, used in spatial planning measures for noise protection and for systematic planning and management of all types of traffic, protective measures for acoustic insulation and managing noise at points of emission
 See: environmental noise
 Croatian: planiranje, akustičko
 German: Planung, akustische

plants, cultivated

Plants grown for human or domestic animal consumption or industrial processing.
 Croatian: biljke, kultivirane
 French: plantes, cultivées
 German: Pflanzen, kultivierte

pollution

The presence of harmful substances in the environment, within permissible quantities.
 Croatian: onečišćenje; polucija

pollution, environmental

A change in the state of the environment as the result of unauthorised emissions and/or other harmful activities, or the lack of necessary activities, or the effect of an action which may alter the quality of the environment.
 See: environment; emission; quality of the environment
 Croatian: onečišćenje okoliša
 French: pollution
 German: Umweltverschmutzung

pollution, marine environment

See: pollution, sea environment

pollution, sea environment

Also: pollution, marine environment
 A change in the condition of the sea environment as the result of unauthorised emissions and/or other harmful activities, or the lack of necessary activities, or the effect of an action which may alter the quality of the sea environment.
 Note: direct or indirect human activity in introducing substances or energy into the sea environment causes or may cause fatal consequences for plant and animal life in the sea and underwater regions, or may pose a general threat to marine life and human health, and may interfere with maritime activities, including fishing and other lawful uses of the sea and underwater regions, cause deterioration in the useable quality of seawater and reduce the attractiveness of the sea environment.
 See: environment, sea
 Croatian: onečišćavanje morskog okoliša
 German: Meeresumweltverschmutzung

portal, geospatial

See: geoportal

processes, exogenic

Also: processes, exogenous
 All processes which alter the external appearance of a feature caused by endogenic forces.
 See: movements, endogenic
 Croatian: procesi, egzogeni

processes, exogenous

See: processes, exogenic

protection, environment

Also: protection, environmental
 A set of appropriate activities and measures with the aim of preventing threats to the environment, the occurrence of damage and/or environmental pollution, the reduction and/or elimination of damage inflicted on the environment, and the restoration of the environment to its pre-damage state.
 See: environment; environmental pollution
 Croatian: zaštita okoliša
 French: protection de l'environnement
 German: Umweltschutz

protection, environmental

See: protection, environment

quality

The total properties of an object, product or service in relation to requirements given, both established and assumed.
 Croatian: kvaliteta; kakvoća
 French: qualité
 German: Qualität

quality, air

The condition of air by which the significance is expressed of existing levels of pollution.
 Croatian: kvaliteta zraka
 French: *qualité de l'air*
 German: Luftqualität; Luftgüte

quality of environment

The state of the environment or its components, the result of the action of natural phenomena or human activity, expressed through morphological, physical, chemical, biological, aesthetic or other indicators.
 Croatian: kvaliteta okoliša
 French: qualité de l'environnement
 German: Umweltqualität

quality, spatial data

A quality which enables the users of spatial data to assess the suitability of data for a particular purpose.
 See: quality; elements of spatial data quality
 Croatian: kvaliteta prostornih podataka
 French: qualité des données spatiales
 German: Qualität der Geodaten

endogenim pokretima.
Vidi: pokreti, endogeni
En. processes, egzogenic

procjena utjecaja na okoliš

Ocjenjivanja prihvatljivosti namjeravanog zahvata s obzirom na okoliš i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša, kako bi se utjecaji sveli na najmanju moguću mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kvalitete okoliša.

Vidi: okoliš

En. assessment, environmental impact; assessment, environmental pollution

Nj. Umweltverträglichkeitsprüfung

Protokol iz Kyota

Protokol otvoren za potpisivanje u japanskom gradu Kyotu u organizaciji Konvencije Ujedinjenih naroda za klimatske promjene 11. prosinca 1997, a stupio na snagu 16. veljače 2005.

Vidi: plinovi, staklenički

En. Kyoto Protocol

Fr. Protocole de Kyoto

Nj. Kyoto-Protokoll

razvoj, održivi

Gospodarski i socijalni razvoj društva koji u zadovoljavanju potreba današnjeg naraštaja uvažava iste mogućnosti zadovoljavanja potreba idućih naraštaja, te omogućuje dugoročno očuvanje kvalitete okoliša, biološke raznolikosti i krajobraza.

En. development, sustainable

Fr. développement durable

Nj. Entwicklung, nachhaltige

registar onečišćavanja okoliša

Kratica: ROO

Skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš

En. register, pollution

Fr. registre des pollutions

Nj. Register der Umweltverschmutzung

rizik za okoliš

Vjerojatnost da će neki zahvat posredno ili neposredno prouzročiti štetu okolišu ili ugroziti život i zdravlje ljudi.

En. risk for environment

Nj. Risiko für Umwelt

ROO

Vidi: registar onečišćavanja okoliša

SDI

Vidi: IPP

En. Infrastructure, Spatial Data; SDI

SEIS

Kratica za Shared Environmental Information System, tj. europski sustav razmjene podataka o okolišu.

En. SEIS (Shared Environmental Information System)

Fr. système partagé d'informations sur l'environnement

šteta u okolišu

Svaka šteta nanosena:

– biljnim i/ili životinjskim vrstama i njihovim staništima te krajobraznim strukturama, a koja ima bitan nepovoljan utjecaj na postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste ili stanišnog tipa i kvalitete krajobraza. Bitnost nepovoljnog utjecaja procjenjuje se u odnosu na izvorno stanje, uzimajući u obzir mjerila propisana posebnim propisima,

– vodama, a koja ima bitan negativan utjecaj na stanje voda: ekološko, kemijsko i/ili količinsko, u skladu s posebnim propisima,

– moru, a koja ima bitan negativan utjecaj na očuvanje i postizanje dobrog ekološkog stanja mora sukladno posebnim propisima,

– tlu, čije onečišćenje odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njegove ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima,

– Zemljinoj kamenoj kori čije onečišćenje odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njene ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima.

En. damage, environmental

Fr. dégats environnementaux

Nj. Umweltschäden

sustav, ekološki

Vidi: ekosustav

sustav, geoinformacijski

Kratica: GIS

Računalni sustav za prikupljanje, povezivanje, analiziranje i prikazivanje podataka te rukovanje i upravljanje geopodacima.

En. system, geoinformation; GIS

Fr. système de l'information géographique; SIG

Nj. Geoinformationssystem

sustav o okolišu, informacijski

Također: informacijski sustav zaštite okoliša

Kratica: ISZO

Geoinformacijski sustav o okolišu na određenom području (npr. općine, županije, države).

Napomena: To je prošireni geoinformacijski sustav radi pružanja uvida u stanje okoliša, posebno s obzirom na rizike i opasnosti, a sve kao potpora oblikovanju politike zaštite okoliša.

Vidi: sustav, geoinformacijski; podaci o okolišu

En. system, environmental information

Fr. système d'information sur l'environnement

Nj. Umweltinformationssystem; UIS

sustav za vode i more, Europski informacijski

Zajednički informacijski sustav za podatke o vodama i moru koji se skupljaju na europskoj razini.

En. WISE (Water Information System for Europe)

Fr. système d'information européen sur l'eau

Nj. Wasser-Informationssystem für Europa

register, land-fill

A georeferenced database on land-fill sites using GIS tools for searches and cartographic displays.

See: georeferencing

Croatian: katastar odlagališta

French: registre de mise en décharge

German: Deponiekataster

register, pollution

A set of data on the sources, types, quantity, means and locations of the emission, transfer or disposal of pollutants and waste in the environment.

Croatian: registar onečišćavanja okoliša; ROO

French: registre des pollutions

German: Register der Umweltverschmutzung

risk, environmental

See: risk for the environment

risk for the environment

Also: risk, environmental

The probability that an activity will directly or indirectly cause harm to the environment or pose a threat to human life or health.

Croatian: rizik za okoliš

German: Risiko für Umwelt

SDI

Abbreviation for Spatial Data Infrastructure.

See: infrastructure, spatial data

Croatian: infrastruktura prostornih podataka (IPP)

SEIS

Abbreviation for Shared Environmental Information System.

Croatian: Europski sustav razmjene podataka o okolišu (SEIS)

French: système partagé d'informations sur l'environnement

service, catalogue

Also: clearinghouse

A service designed to assist clients with application software for finding information anywhere in a distributed computer environment.

Croatian: usluge, kataloške

soil, cultivated

Soil which has been made fit for the cultivation of plants, by drying and regulating marshlands, introducing irrigation and drainage systems, the construction of embankments, land reclamation and other measures.

See: plants, cultivated

Croatian: tlo, kultivirano; tlo, antropogeno

German: Boden, kultivierte

stress, environmental

Any action or consequence of the effects of an action, in the environment, or the influence of a certain activity on the environment, which in itself, or in conjunction with other activities, may cause or might have caused environmental pollution, reduce the quality of the environment, harm the environment, or pose a risk to the environment or use of the environment.

Croatian: opterećivanje okoliša

German: Umweltbelastung

system, environmental information

A geoinformation system of the environment for a particular area (e.g. municipality, county, or state).

Note: This is an extended geoinformation system providing information on the state of the environment, with a special view to risks and hazards, intended as a tool to support the formation of environmental protection policies.

See: system, geoinformation

French: système d'information sur l'environnement

German: Umweltinformationssystem; UIS

system, geoinformation

Abbreviation: GIS

A computer system for compiling, collating, analysing and displaying data and handling and managing geodata.

Croatian: sustav, geoinformacijski; geografski

informacijski sustav; GIS

French: système de l'information géographique; SIG

German: Geoinformationssystem

treasures, protected natural

Natural treasures which have been declared protected by a body authorised by the appropriate Act on Nature Protection and entered in the Registry of Protected Natural Treasures.

Croatian: vrijednosti, zaštićene prirodne

UNEP

Abbreviation for United Nations Environment Programme, adopted in 1972.

Croatian: Program Ujedinjenih naroda za međunarodnu suradnju na području zaštite okoliša (UNEP)

French: PNUE (Programme des Nations unies pour l'environnement)

German: Umweltprogramm der Vereinten Nationen

Water Information System for Europe

Abbreviation: WISE

A joint information system on water and seas, compiled at the European level.

Croatian: sustav za vode i more, Europski informacijski (WISE)

French: système d'information européen sur l'eau

German: Wasser-Informationssystem für Europa

sustav zaštite okoliša, informacijski

Vidi: sustav o oklišu, informacijski

tlo, antropogeno

Vidi: tlo, kultivirano

tlo, kultivirano

Također: antropogeno tlo

Tlo koje je presušivanjem i reguliranjem močvara, uvođenjem sustava za natapanje, odvodnjavanjem, gradnjom nasipa, melioracijama i drugim mjerama osposobljeno za uzgoj kultiviranih biljaka.

Vidi: biljke, kultivirane

En. soil, cultivate

Nj. Boden, kultivierte

točnost

Udaljenost između nekog podatka i njegove prave ili prihvaćene vrijednosti.

Napomena: U prvom značenju označuje koliko je podatak točan, u drugome s koliko je pojedinosti prikazan. Na primjer, broj 3,14159265 daje više pojedinosti o vrijednosti broja π od broja 3,14, pa je i točniji od njega. S druge strane broj 3,214 ima više znamenki od broja 3,14 (točniji prikaz), ali je od njega netočniji po vrijednosti. Na koji način se mjeri udaljenost navedena u definiciji točnosti nije unaprijed zadano.

En. accuracy

Fr. exactitude

Nj. Genauigkeit

točnost, položajna

Također: horizontalna točnost

Točnost položaja točke.

Napomena: Visina se obično ne uzima u obzir, premda je položaj neke točke u trodimenzionalnom sustavu određen i visinom.

En. accuracy, positional

Fr. exactitude de position

Nj. Ortungsgenauigkeit

točnost, semantička

Točnost značenja podatka.

Napomena: Misli se na semantičku udaljenost između geopodatka i stvarnosti.

En. accuracy, semantic

Nj. Genauigkeit, semantische

UNEP

Kratice za United Nations Environment Programme, tj. Program Ujedinjenih naroda za međunarodnu suradnju na području zaštite okoliša, usvojen 1972.

En. UNEP (United Nations Environment Programme)

Fr. PNUE (Programme des Nations unies pour l'environnement)

Nj. Umweltprogramm der Vereinten Nationen

usluge, kataloške

Usluge namijenjene kao pomoć korisnicima s aplikacijskim softverom za traženje informacija koje postoje bilo gdje u distribuiranom računalnom okruženju.

En. services, catalogue; clearinghouse

vrijednosti, zaštićene prirodne

Prirodne vrijednosti što ih je proglasilo zaštićenima tijelo utvrđeno odgovarajućim zakonom o zaštiti prirode i upisane u upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti.

En. treasures, protected natural

zagađenje

Također: zagađenost; kontaminacija

Postojanje štetnih tvari u okolišu u nedopuštenim količinama.

Napomena: Usporediti s onečišćenjem.

En. contamination

Nj. Umweltverschmutzung; Kontamination

zagađenost

Vidi: zagađenje

zahvat u okoliš

Privremeno ili trajno djelovanje čovjeka koje bi moglo utjecati na okoliš, za koje je potrebno ishoditi odgovarajuće odobrenje za realizaciju.

Vidi: okoliš

En. impact, environmental

Fr. impact environnemental

Nj. Umweelteinwirkung

zaštita okoliša

Skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćavanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete.

Vidi: okoliš; onečišćenje okoliša

En. protection, environment; protection, environmental

Fr. protection de l'environnement

Nj. Umweltschutz

zrak, onečišćeni

Zrak čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša.

Vidi: okoliš

En. air, contaminated

Nj. Luft, verschmutzte

Sources / Izvori

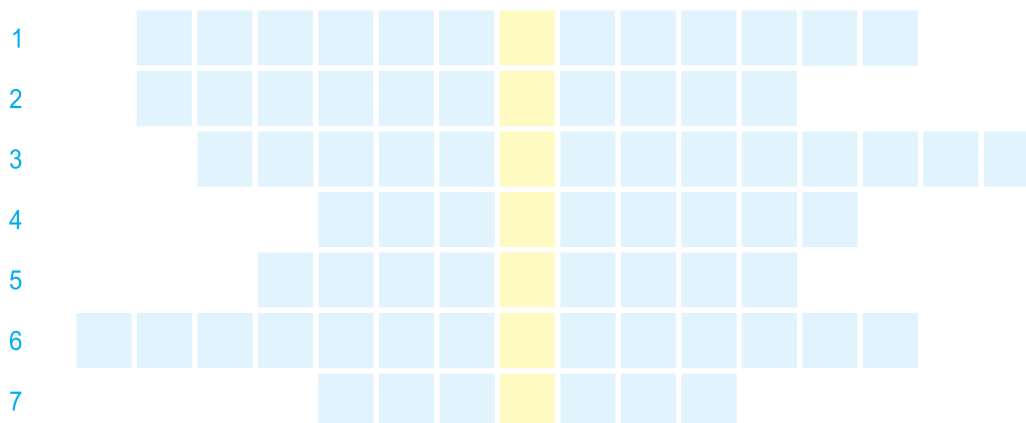
- Agencija za zaštitu okoliša: <http://www.azo.hr> (2. 10. 2008)
- Bucksch, H. (1998): Dictionary geotechnical engineering. Google Books.
- DGU (2008): Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u Republici Hrvatskoj. Državna geodetska uprava, Zagreb.
- ENCYCLO (2009): ENCYCLO – Online encyclopedie. <http://www.encyclo.nl> (15. 4. 2009)
- Frančula, N., Lapaine, M. (2008): Geodetsko-geoinformatički rječnik. Državna geodetska uprava, Zagreb.
- Geološki termini (2008): <http://www.onlinerjecnik.com/geoloski.php> (2. 10. 2008)
- Guptill, S. C., Morrison, J. L. (editors, 1995): Elements of spatial data quality. International Cartographic Association, Elsevier Science, Kidlington, New York, Tokyo.
- Guptill, S. C., Morrison, J. L. (urednici, 2001): Elementi kvalitete prostornih podataka. Preveli D. Tutić, M. Lapaine. Državna geodetska uprava Republike Hrvatske, Zagreb.
- Juren, A. (2008): Europski informacijski sustav za vode i more. HNŽ Glasilo 5, 19–23.

Simple Geoinformation Puzzle

170

Numbers 1–7 are explanations of some terms from the field of geoinformation. Write each term in the corresponding row in the puzzle. If the terms are correctly entered, the hidden solution will appear in the yellow column.

1. The presence of harmful substances in the environment in unacceptable quantities.
2. The natural surroundings of organisms and their communities, including humans, which enable their existence and continuing development: air, water, soil, the Earth's crust, energy, along with man-made surroundings such as material goods and cultural heritage, in all their diversity and mutual interaction.
3. Basis for developing a town, region or country, comprising road, water, electric, rail, telecommunications and other networks, and schools, health and social institutions, shops, etc.
4. A type of web portal enabling access to sources on geospatial information, including data sets and services.
5. A characteristic of a feature described by numbers or symbols, given in tabulated form and linked to the feature by means of an identification number.
6. A system that links geographical coordinates or rectangular coordinates in a specific map projection of individual points of a given feature.
7. One of the elements of data quality which describes the history of a data set



- Langenscheidt (2004): Langenscheidt Fachwörterbuch Technik und angewandte Wissenschaften – Englisch-Deutsch. Google Books.
- Merkel et al (2001): Dictionary applied geology. http://www.geo.tu-freiberg.de/fog/FOG_Vol_4/D-Lexikon.pdf
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (2007): Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova. Narodne novine, 5.
- Norges Karttekniske Forbund (2003): Ordbok for kart og oppmåling. <http://www.statkart.no/IPS/filestore/cd2003/std/oko/oko.pdf>
- Sabor (2003): Zakon o zaštiti prirode Republike Hrvatske. Narodne novine, 162.
- Sabor (2004): Zakon o zaštiti zraka. Narodne novine 178.
- Sabor (2007): Zakon o zaštiti okoliša. Narodne novine 110.

Nedjeljko Frančula, Miljenko Lapaine

Jednostavna geoinformacijska križaljka

171

Pod rednim brojevima od 1 do 7 nalaze se objašnjenja pojmova iz područja geoinformacija. Zadatak je napisati u križaljku, pod odgovarajući redni broj, o kojem se pojmu radi. Na kraju, ako su pojmovi točno upisani, u žutom stupcu pojavit će se rješenje križaljke.

1. Kratica za nacionalnu infrastrukturu prostornih podataka.
2. Udaljenost između nekog podatka i njegove prave ili prihvaćene vrijednosti.
3. Osnova u razvoju svakog naselja, pokrajine i države, a čine je cestovna, vodovodna, električna, željeznička, telekomunikacijska i druge mreže, te škole, zdravstvene i socijalne ustanove, trgovine itd.
4. Podaci o podacima.
5. Postojanje štetnih tvari u okolišu, ali još uvijek u dopuštenim količinama.
6. Portal koji omogućuje pristup izvorima geoprostornih informacija te uključuje grupe podataka i usluga.
7. Sveukupnost obilježja nekog objekta, proizvoda ili usluge u odnosu na ispunjavanje utvrđenih i pretpostavljenih zahtjeva.

